

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 327/2021
30.03.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат у ..., против тужених АД Железнице Србије Београд и АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд, ради накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2511/20 од 18.09.2020. године, у седници већа одржаној 30. марта 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2511/20 од 18.09.2020. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2511/20 од 18.09.2020. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1729/19 од 27.02.2020. године и у том делу предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 1729/19 од 27.02.2020. године одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде за топли оброк солидарно исплате износ од 4.777,25 динара за период од 15.08.2015. године до 31.08.2015. године, са законским затезним каматама како је одређено у изреци, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд да тужиоцу на име накнаде за топли оброк исплати износ од 255.244,51 динара за период од 01.09.2015. године до 31.03.2018. године, у појединачним месечним износима и са законском затезном каматом како је одређено у изреци, као и да тужиоцу на име накнаде за регрес исплати износ од 139.919,36 динара за 2015, 2016, 2017. и 2018. годину са законским затезним каматама како је одређено у изреци. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2511/20 од 18.09.2020. године одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 1729/19 од 27.02.2020. године, и одбијен је захтев тужиоца да се обавезе тужени да тужиоцу накнаде трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучује као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд налази да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/2014, 87/2018 и 18/2020), за одлучивање о ревизији као о изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, будући да је побијана пресуда о тужбеном захтеву за накнаду штете по основу неисплаћене накнаде за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор заснована на примени материјалног права која одступа од става израженог у правноснажним одлукама и одлукама Врховног касационог суда у идентичним чињеничним и правним ситуацијама. Стога је одлучено као у првом ставу изреке, на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд налази да је ревизија основана.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, тужилац је био у радном односу код туженог АД Железнице Србије Београд до 01.09.2015. године. Уговором о раду а ни анексима истог није била уговорена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Одлуком Владе Републике Србије код туженог АД Железнице Србије извршене су статусне промене издвајањем уз оснивање нових акционарских друштава, међу којима је и Инфраструктура железнице Србије АД Београд, које је основано 10.08.2015. године. Тужилац је 01.09.2015. године закључио анекс уговора о раду са туженим Инфраструктура железнице Србије АД Београд. Вештачењем од стране вештака економско финансијске струке установљено је да у обрачунима зарада за тужиоца нема посебно приказане накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. Вештак је обрачунао висину утужених потраживања у две варијанте, према одредбама Општег колективног уговора који је важио од септембра 1995. године, у укупном износу за регрес од 139.919,36 динара и за исхрану у току рада 260.021,76 динара и у другој варијанти за исхрану у току рада 195.016,32 динара и за регрес за коришћење годишњег одмора од 104.939,52 динара. Првостепени суд је прихватио налаз вештака у математичком делу за правилан, дат у складу са правилима науке и струке, али је сматрао да није од значаја с обзиром на нормативну основу којим је регулисано право на исплату утужених потраживања.

Према разлозима другостепене пресуде, одредбама Колективног уговора Железница Србије, који се примењивао и код АД за управљање јавном железничком инфраструктуром Инфраструктура железнице Србије Београд, предвиђено је да је у вредност једног радног часа укључена вредност накнаде за исхрану у току рада и 1/12 регреса сведена на један радни час. Основна зарада утврђује се као вредност радног часа, коефицијента посла и просечног месечног фонда часова рада. Није предвиђено да

се накнада за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор посебно исказују у номиналном износу. На основу утврђеног чињеничног стања другостепени суд закључује да сама чињеница да висина спорних трошкова није номинално изражена не значи да је послодавац ово право ускратио запосленом, јер је исто слободном вољом учесника колективног преговарања баш тако уговорено – као саставни део основне зараде запослених, а да утврђивање висине ових накнада трошкова применом Општег колективног уговора из 1995. године, који није на правној снази током спорног периода, није прихватљива јер представља повреду начела временског важења закона.

Нижестепеним одлукама је одбијен тужбени захтев за исплату накнаде регреса за годишњи одмор, као и накнаде на име трошкова исхране у току рада, на основу закључка судова да су накнаде ових трошкова тужиоцу исплаћене правилно, кроз цену рада, а према општим актима тужених.

Врховни касациони суд налази да је нижестепеним одлукама погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Законом о раду прописано је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду (“Службени гласник РС” бр.61/05), који се примењује од 01.01.2006. године, прописано је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Почев од 01.01.2006. године послодавцима је остављена могућност да могу својим актима да утврде висину ових накнада. Међутим у конкретном случају тужени у току поступка нису доставили такав акт суду, нити судском вештаку ради израде налаза и мишљења, из чега се основано може закључити да исту нису ни донели. При том, висина накнаде трошкова на име регреса за годишњи одмор и на име трошкова исхране у току рада, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место. Због тога, не може се прихватити ни навод тужених, као ни закључак другостепеног суда, да су запосленима, па и тужиоцу, ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, с обзиром да тужени нису могли да се изјасне о њиховој висини, нити су износ накнаде за регрес и топли оброк исказали у платној листи, како је то прописано чланом 105. став 1. и чланом 121. став 1. Закона о раду. На основу изнетог, произлази закључак да су тужени, у погледу исплате наведених накнада, цитиране законске одредбе примењивали на штету тужиоца. Закључак нижестепених судова да су тужени послодавци исплатили тужиоцу накнаду утужених трошкова заснован је на тумачењу норми, а не на утврђеном чињеничном стању.

Због погрешне примене материјалног права од стране нижестепених судова чињенично стање је остало непотпуно утврђено, јер није утврђена висина припадајућих накнада тужиоцу по основу трошкова за исхрану у току рада и регрес за годишњи одмор у спорном периоду. Првостепени суд на основу налаза у две варијанте није утврдио припадајуће износе накнаде предметних трошкова са разлога правног става.

Врховни касациони суд је применом члана 416. став 3. ЗПП, одлучио као у изреци, укинуо нижестепене пресуде у делу којим је одбијен захтев за наведена потраживања и одлуку о трошковима поступка, и предмет вратио првостепеном суду

на поновно суђење, јер због изосталог утврђења о чињеницама о припадајућим месечним износима тужиоцу по основу накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење исхране у току рада, није било услова за преиначење пресуде.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић